

SLOVENEK

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četr let " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta " " " 11-20
za četr let " " " 5-60
za en mesec " " " 1-90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

Inserati:

Enostolna poltivrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . . " 13 "
za trikrat . . . . . " 10 "
za več ko trikrat . . . . . " 9 "

V reklamnih noticah stane enostolna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravnistvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Sprejema naročila, inserate in reklamacije. — Upravniskega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Jugoslovanska delegacija v državnem zboru.

V četrtek se snide državni zbor pod znamenji, ki niso baš ugodna, ne za državo, ne za vlado in tudi ne za skupne interese južnih Slovanov.

Praška pogajanja niso dovedla do splošno zaželenega uspeha. Češko-nemška mōra tlači dalje notranje-politični položaj.

Vlada barona Bienerttha je slej ko prej v neprijetnem položaju, da ne razpolaga z večino, ki bi bila zadostna za osiguranje breztožbenega delovanja parlamentarnega stroja. Tudi se po praškem fiasku ne more več smatrati Bienertthovo stališče na zgoraj tako močno, kakor poprej.

A tudi narodna pozicija južnih Slovanov se ne more smatrati kot posebno ugodna. Ne da se več prikrijevati, da zeva prepad med obema jugoslovanskima strujama. »Zasluga« za to dejstvo, katerega se radujeta Teut in Izrael, gre izključno »Zvezi južnih Slovanov«, t. j. tistim elementom iz te »Zveze«, ki so se polastili njene reprezentance in v njenem imenu, na njen račun in njeno nevarnost iščejo lavorice izključno v tem, da dosledno kompromitujejo jugoslovansko narodno politiko z nevrednim spletkarjenjem in zahrbtnimi potezami — v križčnem protislovju s sklepi lastnega kluba in s slovesnimi soglasnimi sklepi cele jugoslovanske delegacije.

Med navdušenim oboževanjem cele hrvatske in slovenske javnosti so bili vsi jugoslovanski poslanci, združeni v »Vseučiliškem klubu«, soglasno sklenili napram vladni predlogi o laški pravni fakulteti tisto taktiko, katera se je potem tudi dejansko započela in izvršila s popolnim taktičnim uspehom.

A po zaključanju državnega zbora so kmalu vstali člani »Zveze južnih Slovanov«, i. s. taki, ki so bili poprej sami glasovali za započeto taktiko, da so z efijaltsko zvestobo padli v hrbet svojim tovarišem, ki so izvršili z največjo osebnostjo požrtvovalnostjo to, za kar so bili poprej glasovali vsi jugoslovanski poslanci! In prišlo je zasedanje delegacije. V spominu vseh je orjaški boj, katerega je izvedla cela jugoslovanska delegacija lansko spomlad zoper oderuško bosensko kmečko banko, ustanovljeno po inicijativi mažarskega skupnega finančnega ministra, barona Buriana. Cela Evropa se je začudila ob nečuvnem

škandalu takega oderuškega podjetja v ravnokar anektiranih deželah.

A pridejo delegacije, kjer bi moral krivec baron Burian dati odgovor — in načelnik »Zveze južnih Slovanov« se ne ženira, v odseku izreči istemu baronu Burianu svojo zahvalo in priznanje.

A prišlo je še boljše. Ko je v skupščini delegacije voditelj V. L. S. predlagal, naj se baron Burian graja radi ustanovitve oderuške banke, je načelnik »Zveze južnih Slovanov« ta predlog pobijal, zoper je glasoval z ničevno in smešno utemeljitvijo tudi delega Dalmacije dr. Dušan Baljak — a poslanec Ivan Hribar je z ozirom na posebne špekulacije brzojavil mladočeškemu delegatu dr. Kramarju, naj Čehi pomagajo Burianu! Kaj pomaga moška značajnost g. Matko Mandića, ki ga spoštujemo kot doslednega moža, če tudi je naš politični nasprotnik, ko so nastopili tako žalostno načelnik in dva člana parlamentarne komisije »Zveze južnih Slovanov« — ravno tako, kakor so v vseučiliškem vprašanju baš razni člani parlamentarne komisije te »Zveze« izvršili zahrbtni napad zoper tiste, ki so se moško držali sklepov »Narodne zveze« in »Vseučiliškega kluba«.

Ni čuda, da ob takih pojavih osebnega intriganstva in narodne nezavednosti, ki zapostavlja najvitalnejše skupne narodne interese, skrajno trpi narodna pozicija južnih Slovanov: Slovencev in Hrvatov.

In to je tisto, kar danes konstatujemo žalostnim srcem ob zori novega zasedanja državnega zbora!

Glasno kličemo tistim, ki so si ohranili še čut za skupni blagor Slovenstva in Hrvatstva: **Gospodje, tako ne ore naprej!** Pomislite, da vsacega izmed Vas zadene sokrivda, zgodovinska sokrivda, če nadalje trpite take razmere v jugoslovanskem taboru, če nimate toliko poguma, da se jih iznebite tako ali tako z odločnim činom, ki ga zahteva najvišji blagor naroda.

Ne mislite, da nam narekuje te resne besede katerikoli ozir na strankarske interese. Kar se teh tiče, v ožjem pomenu besede, smo s sedanjim položajem lahko zadovoljni, kajti prinesel je ravno naši stranki uspeh za uspehom.

Pred očmi imamo le skupni interes naroda. In poglejte, vsi resnični slovenski in hrvatski narodnjaki, razvaline!

Na Koroškem je nemški teror izsilil imenovanje škofa, ki jezika tretjine svojih škofljanov ne razume, ki ni

v stanu moliti enega očenaša s svojimi slovenskimi verniki!

V Ljubljani zapostavljeni starejši in zaslužni slovenski sodniki, povdarjamo, liberalnega mišljenja, v korist mlajšemu nemškemu nacionalcu!

Na Štajerskem in v Istri narodne slovenske in hrvatske manjšine prisiljene do najskrajnejšega boja v deželni hiši, da rešijo minimum narodnega življenja. In tako dalje in tako dalje.

Kdo zamore biti slep zoper vse to? A sanacija zamore priti samo od tam, od koder je prišlo zlo — od »Zveze južnih Slovanov«.

Prvič po odgoditvi državnega zbora pride ta »Zveza« **oficijelno** do besede. Na njej je, da zavzame jasno stališče.

Tako, kakor je šlo doslej, ne gre naprej. Od »Slovenskega kluba«, ki se je vselej **zvesto in lojalno držal** onega, kar je bilo skupno sklenjeno od cele jugoslovanske delegacije, ne moremo in ne smemo zahtevati nadaljnjih žrtv, ki so **neplodne, ako služijo le osebnemu intriganstvu in znabitju celo še zasebnim aspiracijam in špekulacijam posameznikov.**

Daleko od nas, da bi vrgli celo »Zvezo južnih Slovanov« v enako, ki se je vsehlejši v enako, ker obstoja iz raznih načelno ločenih strank. Ravno radi tega je pa tem nujnejše potrebna enotna narodna politika celotne jugoslovanske delegacije. Drugače ne štejemo narodno in služimo le našim narodnim nasprotnikom in njihovemu najnevarnejšemu, ker najvplivnejšemu reprezentantu: **dunajski birokraciji.**

Hannibal ante portas! Ze se dunajska birokracija peča z idejo, dve lepi jugoslovanski deželi, **Bosno in Hercegovino, prodati Mažarom.** Zadnji čas je, da jugoslovansko, obkoljeno od smrtnih sovražnikov, **pokaže skupno, solidarno fronto napram skupnemu sovražniku.**

In ravno zasedanje državnega zbora, ki se prične v četrtek, je največjega pomena v političnem, narodnem in gospodarskem oziru.

Parlamentarni dogodki teh treh tednov do božičnih počitnic utegnejo postati odločilni za marsikaj, kar bo globoko segalo v življenje našega naroda.

Noben zaveznik ne bo pomagal Hrvatim in Slovcem v odločilnem hipu — če Hrvat in Slovenci sami kažejo tako usodno sliko, **ki se je pojavila po krivdi nekaterih članov »Zveze južnih Slovanov« med zadnjim poletjem in ravnokar končanem zasedanjem delegacije.**

Pred državnozbornim zimskim zasedanjem.

Bivši minister in voditelj krščansko-socialne stranke dr. Albert Gessmann je z ozirom na otvoritev državnozbornskega zasedanja izjavil:

Prihodnji četrtek se zopet snide državni zbor. Vse je radovedno, kako da se razvijejo razmere. Politična predigra po raznih deželah ni zelo upalpolna. Po več deželnih zborih je imela obstrukcija prave orgije, a ravno to kaže, da se bodo izvojevala narodna nasprotja v deželnih zborih in da bo zato državni zbor nekoliko razbremenjen narodnih sporov.

Najvažnejša naloga, ki čaka državni zbor v bodočem kratkem zasedanju, je, rešiti poslovnik, ker sedanja preosnova velja le do 31. decembra 1910. Če se ne posreči podaljšati veljave začasnega poslovnika, bodoče leto državni zbor ne bo deloval.

Druga važna stvar je začasni proračun, ki mora biti rešen do 31. decembra.

Ravno tako mora biti rešen statut »Avstro-ogrsko banke«, ker velja sedanji statut zgolj do konca letošnjega leta in ne gre, da bi na tem polju zavladalo brezpravno stanje. Avstrijski in ogrski državni zbor bosta tudi sklepala o izplačevanju v gotovini, kar se pa še ne bo tako kmalu uveljavilo.

Gessmann upa, da opozicija teh predmetov najbrže ne bo onemogočila. Odseki in zbornica bo morala hitro delati, ker morajo biti rešene predloge vsaj do 19. decembra. Med Božičem in novim letom namreč zborujejo delegacije, da sklepajo o začasnem proračunu.

Nemška svobodomiselnja glasila naglašajo, da bo morala zbornica rešiti volitve v delegacijo, draginjsko vprašanje, začasni proračun, bančni statut in podaljšanje poslovnika. Z ozirom na laško fakulteto vladinoviči še niso edini. Eni so za to, da se uduši slovenska obstrukcija, drugi pa za to, da se vprašanje odgodi.

ITALIJA PROTI AVSTRIJI. — IRE-DENTA.

Italijanska vlada zahteva **200 milijonov lir za nove trdnjave ob meji.** Ote vsote porabijo tri četrtine za utrdbe ob avstrijski meji. — Iredenta zahteva zdaj, naj se laška armada zavzame bolj kakor do zdaj za Italijane na Malti, Iredenta gleda na Malto je naperjena proti Angleški, a tudi z ozirom na Nizo in Savojsko pripravlja iredenta akcije.

LISTEK.

Ivan Vojnovič: Ekvinokcij.

Vojnovič je znan dramatik in eden tih redkih jugoslovanskih pisateljev, ki imajo res dramatičen talent. Kot dramaturg zagrebškega gledališča pozna tudi vse, kar zahteva oder za uspeh. Le talent, združen z scenično-tehničnim znanjem more na odru uspevati. In »Ekvinokcij« je delo, o katerem je šel glas, da je najboljša jugoslovanska drama.

Jedro igre je trojna ljubezen. Erotična ljubezen, ljubezen staršev do otrok in obratno in ljubezen do domovine in rešitve tega problema s pomočjo tujine. Drama nam nudi toliko več zapletljajev, in iz takih motivov mora nastati dosti res dramatičnih scen. Uporaba toliko paralelnih in križajočih se niti pa zahteva večše roke tehnika. In to ima Vojnovič, ki je zgradil tehnično ogrodje neprisljano z vedno naraščujočo napetostjo.

Posebno novih idej ni v delu. Re-

šitev problema »tujina in domovina« je samo markirana, poglobljena ni in zato se je razrastla bolj v osebni boj Nietzschevega človeka in pol (Niko) proti onim, ki so prikovani ob male razmere na domači obali, kakor pa v idejno razrešitev označenega problema. Vsi drugi motivi so razpletjeni verjetno, rešeni simpatično in posegajo kot kolese ure zob v zob.

V celoti nam je igra ugajala, ker ima bogato dejanje, res dramatično kri in prav dobro tehniko.

Tehnično je uprizoritev »Ekvinokcija« silno težka in stavi na inscenacijo velike zahteve. Reči moram, da se je vršila za naša sredstva dostojno, častno. Pripomnil bi le nekaj svojih pomslekov, ki se dajo uresničiti. V prvem dejanju naj se uporabi zaoder, ker je prospekt odločno preblizu scene in tako ubije iluzijo veličasti morja. V zadnjem dejanju istotako in ladja »Svoboda« naj tudi res plava v ozadju. Menda se je predsinočnjem pri intermezzu nekaj pokvarilo, in je morda zato izostala ladja na koncu. Pri reprizi naj se uporabi zaoder, dasi vem, da ni ravno vzorno zidan. Kipenje morja, plus-

kanje valov ob bregove se pri nas ne da dobro uprizoriti, ker nam manjka aparatov. Drugače pa so bile oderske slike hvale vredne.

Z igranjem samim pa nisem tako zadovoljen, kot z igro kot tako in opremo. Najboljša je bila Jele (Danilova). Zašla je sicer mestoma v afekt, ki ni bil umesten; kriki so se prevečkrat ponavljali. V pretežni večini pa je našla za svojo vlogo vedno prav gorkih tonov. Trikratna gradacija klica obupane matere v tretjem dejanju je bila izborna, isto vsi prizori, v katerih je izražala pritajeno bol. — Za njo je prvi Bohuslav, ki je igral sicer epizodo, a vzorno v maski in igri. Niti črtice karikature ni bilo na njegovem duhovniku. — Slepec Vlaho (Verovšek) se je potrudil, da je ustvaril samonikel tip, okrog katerega je sicer glede posameznosti še tipal, a ga v celoti pogodil prav dobro. Njegov glas in kretnje so karakterizirale slepca povsem in docela. — Kapitan Dražič (Škrbinšek) je bil gotovo od vseh vlog, kar jih je igral letos, v tej najboljši. Mi smo si mislili to vlogo sicer drugače, a klonimo se tudi njegovi kreaciji, ker je bila zamiš-

ljena in dosledno igrano izdelana. Odločno pa je bil premlad. — Ivo (Nučič) nam ni ugajal. Imel je preteatralne poze in bil preveč retorično-patetičen. Tudi s sekiro je preveč manevriral. V sceni z Anico pod drevesom (prvo dejanje) ni bil njegov Ivo ljubimec, kot jih najdemo v življenju, ampak prisiljen. — Niko (Danilo) je igral ciničnega Amerikanca, ki gre preko vsega, kar mu zastavlja pot do cilja, rutinirano, a ne pogljobljeno. Tudi vloge ni docela znal. Notranjosti v njegovi igri nismo našli, dasi radi priznamo, da je bil diskreten in ni podčrtaval. — Mare (Iličičeva) je imela slabo masko in iz svoje vloge ni mogla narediti bogvekaj. — Isto velja o Anici (Winterovi), ki je kljub temu v drugem dejanju našla prav gorkih tonov. — Druge vloge so epizodne. Komparzerija je bila v prvem dejanju mrtva in slaba, v četrtem pa živa in dobra.

Režija je bila vestna in dobra. Suflerka večasih preglasna. V obče smo bili s predstavo prav zadovoljni.

d. d.

ODSTOP SRBSKEGA POSLANIKA NA DUNAJU.

Merodajni srbski krogi izjavljajo, da bo dunajski srbski poslanik Simić vpokojen na svojo ponovno prošnjo in ne zato, ker je kritikoval govor srbskega zunanjega ministra Milovanovića. Belgrajski diplomatski krogi najodločneje zadržajo, da bo odpoklican tudi avstro-ogrski poslanik v Beogradu, grof Forgach.

TURČIJA IN AVSTRO-OGRSKA.

Z ozirom na poročila ruskih listov piše »Sabah«, da tajne pogodbe med Avstro-Ogrsko in Turčijo ni. Zelo prijateljsko razmerje med Avstro-Ogrsko in Turčijo se ne more nazvati politična ententa. — V števerski tvornici orožja je naročila turška vlada 200.000 puškinih cevi, ki so vredne 2.000.000 kron.

ČRNOGORSKEGA KRALJA ZADELA KAP?

Iz Beograda se poroča, da je pred kratkim zadel mrtvoud črnogorskega kralja Nikolaja in mu oslabil desni del telesa. Na kraljevo željo se to zakriva, vendar mora kralj ostati v postelji. Belgrajski list »Zvon« je objavil pismo, ki jih je pisal črnogorski prestolonaslednik Mirko neki igralki in ki ga zelo kompromitirajo. Kralj je hud na Mirkota, ki je bil prej njegov ljubljenec in ga je baje obsodil v hišni zapor.

PORTUGALSKE SVOBODOMISELNE BLAMAŽA.

»Allgem. Zeitung« (judovski list, skrajno »frazzinig«) poroča iz Lizbone, da razmere v novi republiki niso zadovoljive. Slaba uprava se je še poslabšala, ker morajo republikanci dati svojim pristašem dobre službe. Uradnikov ima republika že dvakrat več, kolikor jih je imela monarhija. Pač pa republika izganja jezuite naprej in jih je zdaj izgnala iz vseh portugalskih naselbin. Naseliti se nameravajo izgnani jezuiti v Braziliji, Cochinchini in v angleški Indiji.

NAPAD NA BRIANDA.

Ko so odkrili 20. t. m. v Parizu spomenik Fallieresu na čast, je po slavnosti udaril Brianda mizar Lacour in mu izbil kloubek z glave. Lacour je izjavil državnemu pravdniku, da ni veljal njegov udarec Briandovi osebi, marveč republikanskemu vladnemu sistemu.

ANARHISTIČNI IZGREDI OB STAVKI NA JUŽNEM ANGLEŠKEM.

Iz Tonypanyja poročajo, da so poizkušali stavkajoči delavci vdreti v ravnateljstvo hišo, ki so jo mislili razstreliti. Neki policist je razgalil napadalce. V Gilfach Gochu, Clamorgan, so vrgli stavkajoči delavci nekega neprijateljstva uradnika v kanal. V Tonypanyju so se stekli stavkajoči in nestavkajoči delavci. Več nevarno ranjenih delavcev se odvede v bolnišnico. Stavkajoči delavci so napadli tudi transport ranjencev in vrgli enega ranjenca v kanal.

REVOLUCIJA V MEHIKI.

Vstaja 21. t. m. ni izbruhnila, kakor so pričakovali, ker je bila pripravljena vlada na njo. Pač so pa izbruhnili v soboto v Zacatecasu nemiri, pri katerih so streljali vojniki na vstaše. Ubitih je bilo do 100 ljudi. Zedinjene države so ukazale armadnemu poveljništvu v Teksasu, naj bodo vojniki pripravljene, da bo mogoče zedinjenim državam vzdržati ob mehiškanski meji nevtralnost.

BULGARSKI KRALJ IN KRALJICA NA DUNAJU.

Sofijski »Dnevnik« poroča, da ob šestih meseca januarja bulgarski kralj Ferdinand in kraljica Eleonora na Dunaju našega cesarja, da mu čestitata ob osemdesetletnici.

OJAČENJE JAPONSKEGA BRODOVJA.

»Sun« poroča iz Tokija, da zahteva japonska vlada od parlamenta štiri nove vojne ladje in 7 križaric. Svojo zahtevo utemeljuje z ozirom na aneksijo Koreje.

† Grof Tolstoj.

(Po brzojavnih poročilih.)

Zdravnik Tolstega, dr. Makovecki, pripoveduje, da je umrl pisatelj v svojih zadnjih urah ves čas gibal z roko, kakor da bi hotel pisati. Družina Tolstega dobiva na tisoče sožalnih pisem iz vseh krajev sveta. Truplo velikega pisatelja je ostalo do včeraj popoldne na mrtvaškem odru v hiši železniškega postajenačelnika v Astapovem. Kropiti so ga hodile neprenehoma množice kmetov. Mnogi so glasno peli in molili ob mrtvaškem odru. Danes dopoldne je dospel posebni vlak s Tolstojevim truplom na postajo Sasoka, ki je odda-

ljena tri kilometre od Jasne Poljane. V teku včerajšnjega dne so se začele zbirati ogromne množice ljudstva v Jasni Poljani, da prisostvujejo pokopu trupla Tolstega, ki se vrši danes popoldne. Udeležba od strani kmečkega prebivalstva in dijaštva bo naravnost ogromna. V Jasni Poljani bo Tolstoj pokopan na gričku v grobu, ki je obdan od hrasov, na lastno željo brez cerkvenih slovesnosti. Družina Tolstega je predvčeršnjim izjavila škofu Parfeniju, da ne želi, da bi bil Tolstoj cerkveno pokopan. Vprašanje škofa, ako je Tolstoj kazal v zadnjih urah kako kesanje, se je zanikalo, nakar je sveti sinod v Peterburgu pozno v večer sklenil v štiriurni seji, da se ekskomunikacija Tolstega iz pravoslavne cerkve vzdrži. Noben pravoslavni duhovnik ne sme brati za Tolstim maše posmrtnice. Knez Obolenski, rjezanski guverner, je brzojavil ministrskemu predsedniku Stolypinu, da mu je izjavila Tolstojeva rodbina, da vsled želje umrlega ne bo pustila nobene cerkvene slovesnosti. V mnogih slučajih pa je bila duhovščina prevarjena. Tako se je n. pr. v cerkvi državnega zbora, kakor se poroča iz Peterburga, brala maša za »bojarja Leva«. Lev je namreč krstno ime Tolstega. Duhovnik seveda ni slutil, da se s tem misli Tolstega. V mnogih ruskih mestih so se že včeraj zvečer napovedane gledališke predstave odpovedale, a so se morale na povelje oblasti vršiti. Na tisoče letakov je bilo v Peterburgu nalepljenih po cerkvah s prošnjo na sveti sinod, naj dovoli brati za umrlim posmrtnice. O tem pa ne more biti govora, ker družina Tolstega sama ne zahteva tega.

Dnevne novice.

+ **Odmev ljubljanskega shoda na deželi.** Odbor »Slov. katol. izobraževalnega društva« v Trnovem je v svoji seji z dne 20. novembra 1910 s posebnim veseljem vzel na znanje protestni shod katoličanov v Ljubljani zoper napade na vidnega poglavarja katoliške Cerkve in se navdušeno pridružuje vsem sklepom in ukrepom shoda. Pozdravlja vse odločne udeležence in kliče: Bog varuj katoliško Cerkev in njenega poglavarja vseh sovražnikov!

+ **Iz Dalmacije.** Baljak in Burian. Več kot čuden vtisek je napravil v Dalmaciji nastop dalmatinskega delegata dr. Baljaka v delegaciji za Buriana. Dr. Baljak je docela prezrl, da ni bil poslan v delegacijo kot agent sarajevskega multimilijonarja Jeftanovića, temveč kot zastopnik kraljevine Dalmacije, ki je po ogromni večini hrvaška. Hrvačom je imel g. Baljak zahvaliti svoj delegacijski mandat, ne pa gosp. Jeftanoviću! In kar je navedel g. Baljak v utemeljevanje svojega naslednjega nerazumljivega postopanja, je več kot nesmiselno, otročje in smešno. Rekel je, da ima Burian veliko zaslug, ker ni preganjal bosenskih Srbov radi veleizdaje. V tem oziru je pa mogoče le dvoje: Ali so bili med bosenski Srbi res veleizdajci, potem je bila Burianova zaprisežena dolžnost preganjati jih — in Baljakova hvala je za Buriana razgaljenje. Ali pa — in to je naše mnenje — veleizdajalstva sploh ni bilo, potem je splošno Burian ravno tako le svojo dolžnost, da ni preganjal ljudi, ki niso ničesar zakrivali. Nasprotno: če bi bil Burian preganjal nedolžne ljudi, bi se bil težko pregrešil zoper svoje zaprisežene dolžnosti. Zaradi tega pa, ker Burian ni izvršil lopovščine, preganjati radi veleizdaje nedolžne ljudi, izkazovati mu ostentativno hvaležnost in jo tirati celo tako daleč da se glasuje zoper grajo ustanovljenja oderuške banke — to je logika, koje tajnosti so znane trenutno samo dr. Baljaku in znabiti še bolje g. Jeftanoviću.

+ **Shod S. L. S. v št. Janžu.** V nedeljo je bil izborno obiskan shod S. L. S. v št. Janžu. Govoril je na shodu deželni poslanec dr. Ivan Zajec, ki je s svojimi izvajanjem navdušil zborovalce. Liberalci so bili vsled sijajnega uspeha shoda popolnoma zbegani.

+ **Liberalna vera.** Prav ginljivo in spodbudno je sedaj brati razne liberalne in židovske liste, ki prinašajo telegrame, v katerih ugibajo, ali se bodo brale za dušo pokojnega grofa Tolstega maše-zadušnice ali ne. Nekateri so celo hudi in se jeze, češ, da se ruska duhovščina proti Tolstemu sovražno obnaša, ker se brani za pokojnim grofom mrtvaške obrede in opravila izvrševati. Od kod neki ta vnema in zanimanje za cerkveno bogoslužje od strani listov, ki so drugače vsaki cerkvi tako rezki in so bogoslužje za praznoverje razkričali. To kaže, da tli v duši ljudstva vera v posmrtnost in večnost in se ne da vdu-

šiti kljub vsem klevetam liberalno-judovskega časopisja.

+ **Silno klavern shod** so imeli liberalci v nedeljo v Sv. Križu na Gorškem. Ljudje so na shodu žvižgali. Štrekelj je govoril pet minut. Gabršček se je tolažil z novimi volitvami.

+ **Licemerci.** Kakor je znano, so se v vas Ricmanje zopet vrnilo redne razmere in z njimi krščansko življenje. In na nedeljo, dne 20. t. m., je prišel v Ricmanje goriški nadškof dr. Fr. Sedej, ki je pri tej priliki krstil več oseb in delil zakrament svete birme. To pa »Slov. Narodu« ni všeč in je zato danes napisal svoj komentar k tej spravi med Ricmanjci in katoliško cerkvi ter tako-le pravi: »... Ricmanjci, ki so se leta in leta držali tako junaško, so klonili duhom ter so se udali sirenskemu glasom, ki so prihajali iz tržaškega škofijskega ordinariata in tržaškega namestništva. In v nedeljo, dne 20. t. mes., so se nekdanji ricmanjski junaki skesano in ponižno vračali v naročje svete matere katoliške cerkve. Tako se je končala ricmanjska epopeja. Nekoč tako junaške Ricmanjce obžalujemo, ne pride pa nam na misel, da bi jih obsojali.« Kakor se vidi, ta sprava »Narodovcem« ni po volji. Kadar pride dr. Triller v deželno zbornico in bo še deklamiral o svojem globokem spoštovanju verstva, mu lahko naši poslanci to »Narodovo« vernost pod nos pomole.

+ **»Edinost« o Ricmanjih.** »Edinost« piše: V našem lepem kraju, ki je dandanes znan po vsem omikanem svetu, so se v zadnjem času razmere korenito izpremenile. Ne da se tajiti, da je ljudstvo v marsičem zaostalo, ko je bil njegov pogled vprto samo v en cilj, ki je izrabljal vse njih sile. Končno pravi »Edinost«, da so Ricmanjci dobili v svojem županiku gospodu Ivanu Zegi voditelja, ki združuje v sebi vse lastnosti dobrega duhovnika in pristavljaja: »V kratkem času svojega bivanja v Ricmanjih je mož dovršil čudesa. Stvari se razvijajo neprisluslivo in lahko. Dne 4. novembra je bila v naši cerkvi ginljiva slovesnost, prvo sv. obhajilo, pri katerem je bilo 35 odraslih fantov in 41 odraslih deklic.«

+ **Tržaška hladilnica.** Dne 21. t. m. je zborovala v Trstu prometna komisija. Razpravljala je o potrebi hladilnice v Trstu. Potrebna je ne toliko z ozirom na argentinsko meso, kolikor za to, ker upajo, da bodo izvažali in uvažali zdatne množine mesa čez Trst. Zdaj, ko nima Trst hladilnice, izvažajo n. pr. štajersko divjačino čez Marseille v Egipt, dasi je pot čez Trst krajša in cenejša.

+ **Novo društvo in Orel na Gorškem.** V Medani pri Korminu v zapadnih Brdih so ustanovili novo društvo z Orlom. Na shodu je bilo 250 ljudi. Govorili so: domači g. kurat Kurinčič, predsednik S. K. S. Z. dr. Ličan in jurist Vrtovec.

— **Aranitzky vpokojen.** Načelnik pravosodnega oddelka hrvaške deželne vlade, Slavko Aranitzky, je bil s 16. novembrom t. l. vpokojen, ne da bi bil kakorkoli odlikovan ali vsaj pohvaljen. Ban Tomašić pa se je jako uračunal v nadi, da se s tem činom prikupi koaliciji in spravi neljubo pragmatiko v ozadje. »Pokret« se čudi banovemu postopanju v zadevi Aranitzkega in se za slednjega naravnost poteza. Ob bana se je sedaj zahtevalo odgovora o železniški pragmatiki in pri tej zahtevi se ostane. — Za naslednika Aranitzkemu je imenovan Miroslav Brošchan.

— **Nove smodke.** C. kr. tobačna rezija bo upeljala šest novih vrst smodk. Prve tri vrste, ki bodo narejene iz havanskega tobaka, se bodo prodajale pod imeni »Ideales« (100 kosov 90 K), »Victorias« (100 smodk 60 K) in »Entreactos« (100 smodk 45 K). Nove smodke se bodo prodajale v lepih zabojčkih po 25 kosov, in bodo imeli zabojčki smodk »Ideales« na pokrovu natisnjeno sliko Hainburga, zabojčki »Victorias« bodo imeli sliko Opatije in zabojčki »Entreactos« sliko Vrbskega jezera na Korškem. Ostale tri vrste novih smodk bodo prišle v promet pod imeni »Imperatores« za ceno 65 K 100 kosov, »Aromaticos« za 40 K in »Graciasas« za 30 K. Tudi te 3 vrste se bodo prodajale v lepo opremljenih zabojčkih, kakor prve tri, ter bodo imele na pokrovih slike Dubrovnika, Hallstadta in Klosterneuburga. Nove smodke bodo opremljene tudi z zlatimi papirnimi trakovi, v katere bo vtisnjen državni orel.

— **Nevarnost povodnj v Zagrebu.** Zadnji čas je tudi na Hrvaškem silno mnogo deževalo, zlasti pa 18. t. m. Vsi potoki zagrebskega teritorija so silno narasli in se je bilo v Borongaju in Žitnjaku bati najhujšega. Župan Holjac se je pozno zvečer peljal na lice mesta in odredil vse potrebno za pomoč

ob eventualni sili. Proti polnoči pa je začela voda upadati in ob 2. uri zjutraj je bila vsaka nevarnost odvrnjena. Ne sreč ni bilo.

— **Upeljava strelnih vaj na učiteljskih šolh.** Naučno ministrstvo je poslalo deželni školski oblastem sledeči odlok: »V interesu pospeševanja telesne vzgoje šolske mladine se je že z odlokom od 13. aprila 1909. kot potrebno označilo upeljavo posebnih prostih igralnih popoldnevo na učiteljskih ter se izreklo ministrstvo, da je pripravljeno primerne subvencionirati tozadevne namene. Z ozirom na veliki pomen, ki se ga je za vzgojo moške mladine v začetku tega leta pripisovalo upeljavi strelnih vaj pri enketi za telesno vzgojo v ministrstvu, je želeli, da bi se take strelne vaje upeljale s potrebnim upoštevanjem varnostnih okolščin tudi za prostovoljno javljene gojence zgornjih dveh letnikov, za kar bi se naj deloma porabilo proste igralne popoldneve. Deželnemu školskemu svetu se naroča istočasno z ozirom na odlok z dne 8. maja 1910. naj obrača posebno pozornost upeljavi strelnih vaj, in sicer na vseh srednjih šolah, kakor tudi na učiteljskih. Istočasno se izročča deželnemu školskemu svetu sporazumno z ministrstvom za deželno brambo izdani »Program za fakultativni strelni pouk in za strelne vaje na srednjih šolah ter sorodnih zavodih«, kakor tudi »Določila za strelni pouk«, ki naj se razdele na ravnateljstva srednjih šol in učiteljskih

— **Svarilo pred sleparjem.** Iz Gorice: Te dni je bil v Gorici nekdo, ki se je izdajal za duhovnika iz družbe misi-jonarjev za Afriko, po imenu H. Nabiral je za mašne stipendije ter se izkazoval z raznimi listinami, med drugim tudi z dovoljenjem Kongregacije de-propaganda fide. Ker se je prosilec zdel sumljiv, so na merodajnem mestu — še predno so prošnji ugodili — vprašali v Rim glede pravilnosti dokumentov. Iz Rima je došlo poročilo, da je pooblaštilo kongregacije sleparsko in ponarejeno. Dotičnik hodi okrog s talarjem, ima naočnike, je brez brade, suhljat in srednje velikosti. Razume latinsko in si prisvaja naslov: Doktor juris canonici. Svarimo pred sleparjem!

— **Poročila** se je včeraj gospodična Franja Rojina z gosp. Jakoba Babnikom. Novoporočena sta in znanih velespoštovanih rodbin v Gor. Šiški. Naše najiskrenejše čestitke!

— **Zagrebsko društvo za prehrano šolskih otrok** prične z razdeljevanjem brezplačnih kosil revnim učencem s 1. decembrom. Lani je društvo razdelilo 54.859 kosil ljudskoškolskim učencem in 1626 srednješolcem.

— **Aviatik Rusjan** in pa njegov zagrebški tovariš Merčep, ki je financiral njegov aeroplan, sta sklenila, da se spomladi udeležita zrakoplovne tekme Dunaj - Berolin. V to svrhu zgradita nov manjši aeroplan, za katerega izdelala motor neka avstrijska tvrdka, kar je pogoj za vsakega udeleženca pri navedeni tekmi.

— **Premovanje goveje živine** priredi deželni odbor kranjski dne 24. t. m. v Šmartnem pri Litiji, dne 26. t. m. v št. Petru na Krasu in dne 28. t. m. v Ribnici.

— **Rokovnjački.** K notici: Jakec Matevžek in Janezek, v št. 264. »Slovenca« z dne 19. novembra 1910, se nam še poroča: Jakec Ris je v prisilni delavnici samo zato, ker preveč ljubi bližnjega in njegovo premoženje. Tudi 12letni Matevžek in 10letni Janezek sta po svoji je razumna, pridna in ubogljiva dečka. Šola ju seveda ne veseli, malokdaj jo prideta pogledat. Da bi se naučila brati, se jima pa zdi premalenkostno, ker znata še vse bolj kunštne stvari. Kradla sta že večkrat: denar, meso, vino, zajca, kokoš itd. Napadla sta že tudi nekega dekleta, ko je nesla denar na pošto in sta jo hotela oropati; pa sta bila prepredena. Bila sta kaznovana, pa se nista nič poboljšala. Meseca oktobra sta zopet kradla vino in meso v Cerknici. Zato sta bila zaprta v občinskem zaporu. Iz zopora pa sta ušla skozi peč dne 22. oktobra. Iskali so ju orožniki, pa ju niso dobili. Potikala sta se okrog in kradla in slednjič prišla vsa nedolžna v Ljubljano obiskat svojega brata pravzaprav pa gledat hišo, kjer se bosta učila delati, ko bosta dosti stara. Ubogi Matevžek se jim je smilil v Ljubljani in dali so mu spremljevalca de Rakeka. Tu ga g. župan izročil vozniku da ga pelje v Cerknico. Ko prideta že v Cerknico, Matevžek uide in zbeži... Tako prost in vnet bratovske ljubezni pojde zopet lahko obiskat Jakeca in iskat Janezka v Ljubljano. Nadebudna mladina!

— **Nevaren hleb.** Na zagrebškem državnem kolodvoru so v nekem železniškem vozu III. razreda našli vrečo s razno ropotijo in hlebom koruznega kruha. Kruh je bil nenavadno težak zato so ga prerezali in našli v njem

papir zaviti revolver. O stvari so obvestili policijo.

— **Umrila** je v nedeljo, dne 13. novembra na Dunaju mestna učiteljica v pok., gospa Terezija Luzar, so-proga nadrevidenta južne žel. v pok., gospoda Ivana Luzarja. Kako priljubljena je bila pokojnica pri vseh, ki so jo poznali, je pokazal pogreb v torek popoldne. Poleg stanovskih tovarišic in nekdanjih učenk so se ga udeležili v velikem številu tudi skoro vsi odlični dunajski Slovenci. Ker je gospod nadrevident Luzar znan kot velik prijatelj dijakov, so se udeležila pogreba visokošolska društva po svojih zastopnikih. Pevski zbor »Zvezde«, pomnožen z nekaterimi drugimi pevci, je zapel v cerkvi dve krasni žalostinki. — Blaga pokojnica bo ostala gotovo vsem, ki so jo poznali, v trajnem spominu.

— **Poročil** se je v Radovljici posestnik v Ljubnem g. Josip Ambrožič, s hčerko radovljiškega posestnika gosp. Matije Kalana.

— **Častno svetinjo** za 40-letno zvesto službovanje je podelil deželni predsednik cerkvniki v Cirknici Mat. Turšiču. — Enako odlikovanje je dobil tudi predelavec v kamniški tovarni smodnika Franc Gams.

— **Uboja svoje gospodinje obtoženi hlapec oproščen.** (Izpred porotnega sodišča v Rudolfovem.) Na zatožni klopi sedi 18 let stari Savo Mirič, hlapec, uslužben nazadnje pri Štefanu Kožarju v Črnomlju. Obtožen je radi hudodelstva uboja svoje gospodinje Ane Kožar. Savo Mirič služil je pri Kožarjevih za hlapca. Dne 14. avgusta t. l. je peljal Mirič na postajo Stražo k popoldanskemu vlaku domačo hišo Jožefa, katero je spremljevala njena mati Ana Kožar. Jožefa Kožar se je odpeljala v Ljubljano, Ana Kožar pa s konji in hlapcem Savo Mirič domov v Črnomelj. Mož Ane Kožar pričakoval je še isti večer ženo in hlapca domov, a bilo je zaman — žene ni bilo, pač pa se je vrnil hlapec Savo Mirič sam v pozni uri ponoči domov. Drugi dan našli so Ano Kožar ob nekem cestnem jarku pri Blatniku, a bila je že mrtva. Savo Mirič bil je takoj sumljiv storilstva, aretovali so ga takoj in izročili sodišču. Mirič se izgovarja, da so se mu konji splašali, pri čemur je on padel raz voza, konji so pa divjali splašeni in z gospodinjo Ano Kožar na vozu po cesti naprej. Konje da je pozneje dobil v nekem cestnem jarku in pa brez gospodinje na vozu. Porotniki so na stavljeno vprašanje odgovorili z 11 glasovi »ne« in z enim glasom »da« — torej je Savo Mirič oproščen.

— **Nesreča v Trziču.** Včeraj popoldne se je v tovarni za usnje gosp. Karla Mallyja v Trziču primetila velika nezgoda. Nek stroj je namreč zgrabil 21 letnega Roka Kralja za levo podlaktico ter mu jo popolnoma strl in zmečkal. Ponesrečenca so nemudoma prepeljali v Ljubljano ter ga oddali v deželno bolnico. Poškodbe so neki težke.

— **Ugodna prilika za nakup.** Blizu dobro obiskanega jezera na Koroškem, na državni cesti in železniški postajici, se radovoljno prodaja lepa kmetija z vsemi nepremičninami. Hiša enonadstropna z vsemi gospodarskimi poslopji, od leta 1896. vse novo. V hiši je dobro doča gostilna, pri hiši lep sadni vrt, 24 oralov gozda, 21 oralov pa oranice in travnikov itd. Cena je 36.000 kron. Vse podrobnosti se izvedo pri »Slovenski Straži«.

AMERIŠKI MESNI TRUST.

»Daily Chronicle« poroča iz Washingtona, da se ustanovi trust velikih živinskih trgovcev v Argentini in Novi Zelandiji, ki se pridruži ameriškem mesnemu trustu.

Ljubljanske novice.

lj **Kam pa danes zvečer?** Nikomur ne bo žal, kdor pohiti danes zvečer k velikemu skioptičnemu predavanju prof. dr. Jeršeta v veliko dvorano hotela »Union«. Predavanje bo pojasnjevalo 60 sijajnih, velikih skioptičnih slik. — **Sedeži po 1 K in 60 vinarjev se dobe do 6. ure zvečer v Šoukalovi trati in od pol 7. do pol 8. ure zvečer pri blagajni.** Stojišča 20 vinarjev.

lj **Javno predavanje S. K. S. Z.** Jutri v sredo predava v S. K. S. Z. gosp. dr. Juro Adlešič. Začetek ob 1/2 8. uri zvečer.

lj **Podružnica »Slomškove zveze« v Ljubljani** vabi svoje člane v četrtek, 24. t. m. popoldne ob 1/2 3. uri k ogledovanju c. kr. tobačne tvornice. Zbirališče pred šolo na Zoisovi cesti.

lj **Zupan Hribar** ni odložil predsedništva narodno - napredne stranke iz vzrokov, kakeršne navaja »Narod«: da bi izvršil svoje delo, združiti mladine in starine, ampak iz popolnoma drugih vzrokov. To naj za sedaj zadošča.

lj **Porata denarja.** Piše se nam: Poslopje nove obrtne šole na Mirju je dodelano. V zimskem času se ne izvršuje nobeno delo več, ki bi potrebovalo posebnega nadzorstva. Čemu se dopušča, da izplačuje mestna blagajna gosp. Duffetu še vedno po 200 kron na mesec za nič in zopet nič?

lj **Otvoritev poučnega tečaja za združne funkcionarje.** Poučni tečaj, ki ga je priredila kranjska trgovska in obrtniška zbornica, se je včeraj otvoril. Otvoritev se je udeležil v imenu c. kr. ministrstva za javna dela dvorni svetnik gospod Viljem Haas, zadržni inštruktor gospod dr. H. Blodig in zbornična tajnika gg. dr. Viktor Mur-nik in dr. Fran Windischer. Tečaj je otvoril zbornični podpredsednik gosp. Ivan Kregar. Pozdravil je v imenu trgovske in obrtniške zbornice gospoda zastopnika ministrstva za javna dela ter združnega inštruktorja gospoda dr. Blodiga. Nato je pozdravil na tečaj došle funkcionarje v presrečnih besedah ter želel, da si v tem tečaju pridobijo informacije, ki jo dan na dan potrebujejo v združnem poslovanju. Povdarjal je važnost obrtnih zadrug v obrtni upravi in potrebo dobro izvežbanih združnih funkcionarjev. Na to je pozdravil udeležnike, ki so prišli iz vseh krajev kranjske dežele navzlic slabemu vremenu v imenu zavoda za obrtno pospeševanje ter povdarjajoč pomen tega zavoda polagal udeležnikom na srce, da širijo med obrtniki, zlasti po deželi, zanimanje za ta važen zavod. Na to se je oglašil k besedi dvorni svetnik gospod Viljem Haas ter je v izbranih besedah očrtal pomen predmetnih tečajev ter namene, ki je vodilo c. kr. ministrstvo za javna dela pri pospeševanju teh kurzov. Zahvalivši se zborničnemu podpredsedniku gospodu Kregarju za pozdravni nagovor, je izrekel prepričanje, da bo imel tečaj izvrstne uspehe ter podal zagotovilo, da bo ministrstvo vedno podpiralo izobraževalna prizadevanja v kranjski deželi, ki morajo spriču njemu dobro znane nadarjenosti prebivalstva izvestno roditi najlepše uspehe. Gospod Ivan Kregar se je na to zahvalil gospodu zastopniku ministrstva za javna dela za njegova izvajanja ter ga prosil, da s svojo uplivnostjo podpira v ministrstvu obrtne potrebe in stremljenja deželnega obrtnega pospeševalnega zavoda. Tečaj je bil s tem tvorjen in se je takoj nato pričelo redno predavanje. Udeležnikov je 20, od teh 15 iz dežele.

lj **Občni zbor »Podpornega društva za učence c. kr. II. državne gimnazije v Ljubljani«** se bode vršil v nedeljo, dne 27. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne v konferenčni sobi imenovane gimnazije.

lj **Opozarjamo na občni zbor I. kranj. tov. mineralnih vod in sodavice, reg. zadruge v Ljubljani,** za katerega se danes v inseratnem oddelku nahaja vabilo in kateri se vrši radi raznih ovir šele dne 9. decembra t. l.

lj **Preselitve v Ljubljani.** V zadnjem selitvenem roku se je v Ljubljani preselilo 387 strank ozir. družin, ki so štele nad 1600 oseb. Na novo se je priselilo 24 družin, izselilo pa 18 strank, ker so bile prestavljene v druge kraje. — Stanovanjske razmere se počasi nagibljejo na bolje, vzlic temu pa še vedno občutno primanjkuje takozvanih malih stanovanj. Najemnine so v splošnem visoke, često tudi neprimerne in pretirane.

lj **za Rokodelski dom v Ljubljani** je daroval preč. g. dr. Alojzij Merhar, stolni vikar in gimnazijski profesor, 10 K. — Bog povrni!

lj **Slovensko deželno gledališče.** Danes, v torek zvečer se igra prvič v nepar-abonente velika Vojnovičeva drama »Ekvinočija«. Pri predstavi sodeluje ves orkester Slovenske filharmonije ter dirigirata gg. kapelnika Ed. Czajnek in prof. Frid. Reiner: prvi Davorina Jenka overturo »Kosovo« in Mendelsohnov »Nocturno«, drugi pa Intermezzo Iv. pl. Zajca. — V četrtek se po daljšem premoru uprizori Lehárjeva opereta »Grof Luksemburški« (za par). — V soboto prvič Croisset & Leblancova komedija »Tatvseh tatrov« (»Der Meisterdieb«).

lj **Javni spomenik v Ljubljani,** kakor tudi sloveči Robbov v Ljubljani pred magistratnim poslopjem so dobili obi-

čajne zimske lesene oboje, da se obvarujejo pravkar nastopivšega mraza.

lj **Za opeklinami je umrl** v tukajšnji deželni bolnici petletni delavčev sin Gabrijel Oblak iz Zeleznikov. — Slične nezgode se dogajajo vedno bolj pogosto.

lj **Umrli so v Ljubljani:** Marija Marn, gostija, 82 let. — Barbara Kemperle, kuharica, 27 let. — Anton Jerina, bivši čevljarški pomočnik, 53 let. — Gabriel Oblak, delavčev sin, 5 let. — Neža Lohac, posestnikova žena, 37 let. — Anton Kovačič, delavec, 28 let. — Anton Kastelic, posestnikov sin, 10 mesecev.

lj **Zaradi biljarda.** Sinoči so v neki gostilni štirje gostje igrali biljard za liter piva. Ker je eden zapazil, da ga hočejo opehariti, je vse skupaj popustil in odšel. Takoj so pa stekli za njim vsi trije soigranci ter ga hoteli na ulici prisiliti, da plača pivo. Da se jih je pa otresel, je potegnil iz žepa samokres in ustrelil v tla, nakar so vsi trije zbežali. S tem pa biljardiranje še ni končano.

lj **Vse pride na dan.** Še meseca septembra je bilo poročano, da so ponočnjaki na Gradu napravili mestni občini precejšnjo škodo, ker so porovali klopi, stebre z napismi in tudi poškodovali zemljemerski kamen. Nekaj teh junakov je policija že izsledila in bodo imeli obračun svoj čas pri sodišču.

lj **V past prišel.** Včeraj se je zgledal na policiji 24-letni Franc Zupančič iz Brezovice pri Šmarjeti in prosil za prenočišče, ker je brez vseh sredstev. Ko so mu pa preiskali obisti, so našli, da ga zasleduje sodišče zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe. Oddali so ga sodišču.

PROSLAVA STOLETNIČE ROJSTVA STANKA VRAZA V ZAGREBU.

Društvo »Braća Hrvatskega Zmaja« razpošilja naslednje vabilo: Letos je stoletnica rojstva hrvatskega pesnika Stanka Vraza, ki je bil po rodu Slovenec, a po srcu — Hrvat. To stoletnico proslavilo bo hrvaško glavno mesto Zagreb s tem, da »Braća Hrv. Zmaja« postavijo Vrazu spominsko ploščo na hiši, v kateri je Vraz leta 1851. umrl. Istodobno slavi hrv. deželno gledališče v Zagrebu 50 letnico vladanja hrvaškega jezika na njegovem odru. Ta skupna proslava se vrši po tem-le redu: 26. novembra ob 8. zvečer v hrv. dež. gledališču slavnostna predstava opere Iv. pl. Zajca: »Zrinjski«. 27. novembra ob 10. dopoldne slavnostna akademija v mestni posvetovalnici: »Besedo o Vrazu« govori v imenu Matice Hrvatske, društva hrvaških pisateljev, društva Sv. Jeronima in Hrv. pedagoškega književnega zbora vseučiliški prof. dr. Gjuro Šurmin. Ob 11. uri slavnostno odkrije spominske plošče na poslopju septemviralnega sodišča (Opatička ulica št. 18). Ob pol 3. uri popoldne slavnostna predstava: Jos. Freudenreich: »Graničari« po originalnem besedilu. Ob 7. zvečer v gledališču slavnostna predstava z naslednjim sporedom: 1. »Slava njima! Slava Vrazu!« 2. 24. november l. 1860. 3. Drugo dejanje opere Lisinskega »Porin«. Po predstavi prijateljski sestanek v hotelu »Royal«.

Telefonska in brzojavna poročila.

ČEŠKI DEŽELNI ZBOR ODGODEN.

Praga, 22. novembra. Češki deželni zbor je danes odgoden. Nameravalo se je, da bi »zasedanje« trajalo tudi med delom državnega zbora, a to se je opustilo, ker se je tudi višji deželni maršal izrazil proti. Tudi vsi odločilni poslanci deželnozbornih strank so se izjavili proti.

PREPOVEDANO PLAKATIRANJE SVOBODOMISELNEGA SHODA.

Praga, 22. novembra. Tukajšnji svobodomislec so nameravali prirediti shod, na katerem bi slavili rimskega župana Nathana ter protestirali proti dunajskemu podžupanu dr. Porzerju. Policija pa ni dovolila plakatirati shoda, pač pa je sklicatelj povabila za danes v urad.

TAJNA POGODBA MED AVSTRO-GRSKO IN ITALIJO.

Berolin, 22. novembra. Tukajšnji zastopnik pariškega »Matina« zagotavlja, da je zvedel iz brezpogojno zanesljivega vira, da se je pred dvema mesecema pri sestanku zunanega ministra Aehrenthala z italijanskim zunanjim ministrom San Giuliano podpisala nova zvezna pogodba med Italijo, Nemčijo in Avstro-Ogrsko. V tej pogodbi so

se določile meje političnega in gospodarskega vpliva Avstro-Ogrske in Italije na Balkanu. Tozadevno si pridruže Italija Črno goro in Albanijo, Makedonijo do Soluna pa Avstro-Ogrska.

Berolin, 22. novembra. »Vossische Zeitung« priobčuje sledečo brzojavko s Dunaja: Pri iskanju po tajnih pogodbah, ki jih je baje Avstro-Ogrska sklenila v zadnjem času, je dospel sedaj »Matin« na Italijo. Avstro-Ogrska je baje sedaj sklenila tajno pogodbo s Italijo. S tem hoče menda »Matin« utemeljevati dejstvo, da so se v zadnjem delegacijskem zasedanju zastopniki skoraj vseh avstrijskih in ogrskih strank izrekli za okrepitev zveze med Avstro-Ogrsko in Italijo. To dejstvo je napravilo v francoski globok vtis. Razpravam v avstrijski in ogrski delegaciji pa je bilo povod spoznanje, da je pristrčno razmerje z Italijo v interesu habsburške monarhije, v kateri vsi politični krogi smatrajo za resne pred leti potom trozveze prevzete zvezne dolžnosti napram Italiji. Posamezne določbe trozvezne pogodbe, ki se tičejo Italije, so seveda tajne, kakor znano. V toliko obstoji v resnici »tajna pogodba« z Italijo. Toda ta »tajna pogodba« je ravno trozveza, ki zagotavlja Italiji popolno svobodno postopanje in varstvo njene integritete. Trozveza vsebuje vse, kar potrebuje Italija, da vzdrži svoje stališče kot velevlast. Zato se je doslej še vsak italijanski državnik, kakor hitre je prišel do vlade in je zvedel o sklepih glede na trozvezo, priznal kot njen pristaš, ako tudi prej nikoli ni bil. Tajne pogodbe, ki naj bi se sklenila preko trozveze, pa ne potrebuje niti Avstro-Ogrska, niti Italija, bodisi v slučaju vojske ali miru.

NATHAN ZOPET GOVORI.

Rim, 22. novembra. V včerajšnji seji občinskega sveta je župan Nathan izročal ruskemu narodu povodom smrti Tolstega sočutje Rima. Dalje je rekel, da se ne mara (!) vračati na svoj govor 20. septembra, ki je »nezasluženo« dobil mednarodni pomen ter je pozival liberalce, naj složno nadaljujejo »delo kulturnega napredka«.

NOVI RUSKI ZUNANJI MINISTER.

Peterburg, 22. novembra. Upravitelj zunanega ministrstva Sassanov je imenovan za ruskega zunanega ministra.

HAECKEL IZSTOPIL IZ PROTESTANTSKE CERKVE.

Berolin, 22. novembra. Haeckel je izstopil iz protestantske cerkve, češ, da s tem manifestira za ločitev cerkve od države in za ločitev cerkve od šole, »ki je vedno večja kulturna potreba«, krega se v svoji izjavi nad katoličani in protestanti, češ, da so mu združeno predbacivali (recte dokazali!) znane falzifikacije embryonov.

PO SMRTI TOLSTEGA.

Moskva, 22. novembra. Tu bodo židje, mohamedanci in luteranci imeli cerkvena opravila po Tolstem.

Peterburg, 22. novembra. Na vseučiliščih v Moskvi, Kievu in Peterburgu so prekinili predavanja. Železniško ministrstvo je odredilo, da hiša, v kateri je Tolstoj umrl, postane muzej.

VELIKA VREMENSKA KATASTROFA.

Saigan, 22. novembra. Vsled silnega deževja so nastala v provinci Kvan-guai katastrofalna opustošenja. V Anamu je preko 1000 mrtvih, 400 ladij se je potopilo.

Razne stvari.

Nova bojna ladja. Dne 16. t. m. je bila uvrščena v našo bojno mornarico rapidna križarica »Admiral Spaun«, ki sicer ni nikak dreadnought, a vendar prva križarica s turbino v naši mornarici. Nova bojna ladja je velikega pomena za poizvedovalno službo, ker prevozi na uro 267 morskih milj. Ton nosi 3500. Fregatni kapitan Aleksander Hansa, ki je bil dosedaj v mornariškem ministrstvu, je prevzel poveljstvo nove bojne ladje.

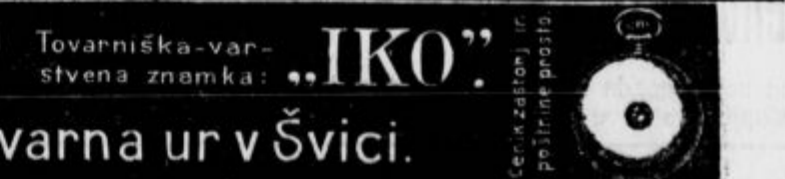
Preosnova francoske mornarice. Mornariški odsek francoske poslanske zbornice je odobril vladni mornariški program z vsemi glasovi proti dvema. Po tem načrtu bo obstojalo francosko brodovje iz 28 oklopnih, ki bodo razdeljene v štiri oddelke po 6 oklopnih in v štiri nadomestne oklopnice.

Tajna poroka bivšega portugalskega kralja. V Parizu se namerava bivši portugalski kralj Manuel tajno

H. SUTTNER urar, prva največja domača
exportna tvrdka ur, zlatnine
Ljubljana Mestni trg in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici.

Tovarniška var-
stvena znamka: „IKO“

poročiti s pevko Gabi Deslys, ki je že odpovedala vse svoje pogodbe. Manuel se poroči proti volji svoje matere.

Zgorelo je v charleroiški okolici (Belgija) 10 delavcev, ker se je vnel in jih podsul plavž.

Dr. Crippen ni pomiloščen. Angleški notranji minister je zavrnil dr. Crippenovo prošnjo za pomiloščenje. Crippena usmrte 23. t. m.

Kolera na Ogrskem. V stolici Bacz Bodroy so zopet obolele štiri osebe na kolero.

Podrt železniški most. Na progi Varšava-Dunaj se je podrl neki most čez Vislo, ko je vozil čez most neki tovorni vlak. Štiri vagoni so se prekucnili v Vislo. Trije železničarji so mrtvi.

Štajerske novice.

Š Súdmarka na zatožni klopi. — **Kako se naseljuje v Št. Ilju.** Tri cele dni trajajoča pravda v zadevi posestnice gospe Potthast iz Št. Ilja proti Súdmarki je razkrila čudne stvari. Dotična posestnica si je izposodila od Súdmarke 1500 K. Morala je zato podpisati dolžno pismo in se v njem zavzeti, da bo plačevala obresti, zamudne obresti in da bo posojilo vrnila; zastavitelj je morala svoja zemljišča in se zavzeti, da bo pri volitvah volila z Súdmarko, ker mora drugače posojilo takoj vrniti; dovoliti pa je morala Súdmarki tudi predkupno pravico. Posojilo se ji je dovolilo res samo proti 40-dstotnim obrestim. Zato pa je zahtevala Súdmarka pri obračunu iz neznanih vzrokov naenkrat okoli 300 K več. Ko je gospa Potthast hotela svoje posestvo prodati, plačala je najpoprej Súdmarki vse terjatve in je zahtevala izbrisno pobotnico in vračilo dolžnih pisem. Súdmarka je po dolgem zavlačevanju izdala izbrisno pobotnico, ni pa hotela vrniti dolžnih pisem in pripoznati, da je z vračilom dolga ugasnila predkupna pravica. Ponudila je posestvo torej Súdmarki za isto ceno, ki ga ji je ponujal drugi kupec. Súdmarka na ponudbo ni odgovorila. Pač pa je šel dobro znani g. FraiB h kupcu in ga napeljeval, naj skleneta neko tej posestnici škodljivo pogodbo. Vrli naš mož in poštenjak gospod Ehrlich, ki je bil kupec, je ponudbo z ogorčenjem zavrnil. Prišlo je nato do pravde. Tožiteljčin zastopnik je povdarjal, da je v dolžnem pismu dovoljena predkupna pravica ugasnila s poplačilom dolga. Súdmarka je to odločno zanikala. Nato je tožiteljčin zastopnik utemeljeval, da je dovolilo predkupne pravice v dolžnem pismu izsiljeno, to pa glavno z ozirom na to, ker se je v istem dolžnem pismu morala zavzeti, da bo pri volitvah volila z Súdmarko, kar je po § 3. in 5. volivnega zakona kaznjivo. Súdmarka še ni uvidela svoje krivice. Nato je tožiteljčin zastopnik povdarjal, da je Súdmarka svojo predkupno pravico zgubila tudi za slučaj, če je bila pravno veljavno dogovorjena. FraiB je tudi vse tozadevne dokaze zanikal in se je tožiteljci le z velikim trudom posrečilo Súdmarki dokazati, da ni hotela toliko plačati, kakor kupec gospod Ehrlich. FraiB k zadnji obravnavi ni več prišel, da bi slišal iz ust priče gospoda Ehrlicha, da se mu je nagovarjanje na sejm v Arnovžu studilo.

Anton Šarc Ljubljana

Selenburgova ulica šte. 5
na vogalu Knafove ulice (nasproti glavne pošte).

Znano najboljšo platno za rjuhe, bombaževina, brisalnice itd. — Švicarske vezenine. — Znano najboljšo perilo. — Najcenejši nakup. — Opreme za neveste! —

2065

Meteorološko poročilo.

Višina n. moriem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm

Ure	Čas opažanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Vpadavine v 24 urah v mm
21	9 zveč.	733,9	-11	sl. vzh.	oblačno	
22	7. zjut.	732,7	-3,6	sr. vzhod		30
	2. pop.	732,4	-1,9	sl. vzhvzh.	jasno	

Srednja včerajšnja temp. 1,7; norm. 2,3.

Proda se pod jako ugodnimi pogoji nova

enonadstropna hiša z vrtom

in nekaj gozda z vsemi gospodarskimi poslopji. Kje pove upravništvo. 3371

: Proda se :

nova hiša

z obširnimi vrtom v središču Ljubljane pod zelo ugodnimi pogoji.

Pojasnila daje dr. FR. VOK, c. kr. notar v Ljubljani.

Kurzi efektov in menjic.

dne 21. novembra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	9315
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9315
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	9075
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	9075
Avstrijska zlata renta	11580
Avstrijska kronska renta 4%	9310
Avstrijska investic. renta 3 1/2%	8270
Ogrska zlata renta 4%	11125
Ogrska kronska renta 4%	9155
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	8095
Delnice avstrijsko-ogrske banke	1891
Kreditne delnice	60540
London vista	24077 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 mark	11755
20 mark	2351
20 frankov	1908 1/2
Italijanski bankovci	95
Rublji	254

Na prodaj je 150 hrastov

od 20—50 cm v premeru. Hrasti stoje ob lepi vozni cesti, eno uro od kolodvora v obližju Celja. Več se poizve pri stavbni tvrdki

Ivan Ogrin v Ljubljani, Gruberjevo nabrežje 8. 3420

Vabilo

na 3416

izvanredni občni zbor

„I. Kranj. tov. miner. voda, sodzvice in brezalkoh. pičac reg. zadruga z omejenim por. v Ljubljani,“

ki se vrši

dne 9. decembra ob pol 3. uri popoldne v vrtne salonu restavracije pri „Zvezdi“ na Ces. Jožefa trgu (pri Ferlinca).

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika.
2. Popolnitev načelstva.
3. Poročilo poslovanja.
4. Upejlava novih izdelkov.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi uljudno

Odbor.

Zlatnino

v najraznovrstnejših, priznani okusnih vzorcih in po nizkih cenah za darila o priliki

Sv. Miklavža

se dobi pri zlatarju

I. Vecchiet

Ljubljana, naspr. glavne pošte.

2714

Stavbišča na prodaj!

Se nekaj krasnih stavbnih parcel, v sredini mesta, na vogalu Kuhnove in dr. Valentin Zarnikove ulice.

Opozori se, da imajo stavbišča vsled suhega peščenega terena, solnčnate lege ter vremenskega zavetja najbolj ugodno stavbno lego.

Poizve se pri lastniku Kuhnova cesta šte. 5. 3377

Jožko Levstek c. kr. davčni asistent

Katinka Levstek roj. Spavec

poročena

Idrija dne 22. nov. 1910 Škofja Loka

3411

TRZNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 22. novembra.

Pšenica za april 1911	11.35
Rž za april 1911	7.93
Oves za april 1911	8.34
Koruza za maj 1911	5.68

Efektiv trdneje.

Pletene srajce

hlače, jopice in nogavice za moške, ženske in otroke v veliki izbiri pri Miklav u, Ljubljana, Medarska ulica. 2799

Slav. občinstvu vljudno naznanjam, da sem odprl v lastni hiši na trgu Tabor št. 4 (poprej Skofja ulica):

gostilno „TABOR“

kjer bom točil najboljša vina; na razpolago bodo tudi vedno mrzla in gorka jedila, vse po najnižji ceni. Ko se odstranijo še nekatere ovire, otvorim tudi prenočišče za tujce.

Za obilen poset se najvljudneje priporoča Bole, gostilničar in posestnik. 3406

Št. 8301/V. u.

Poziv

vojaški taksi zavezanim osebam, naj se zglasé.

Po zakonu z dne 10. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 30) se morajo vse vojaški taksi zavezane osebe dotlej, da prestane njihova dolžnost vojaške takse, zglasiti vsako leto v mesecu januarju na tisti občini, v kateri imajo 1. dne januarja tega leta svoje bivališče.

Oprostitev osebne dohodnine ali nadomestilne takse za službo, ki se pričakuje ali ki je nastopila v prejšnjem letu zaradi tega, ker dohodek ne presega 1200 K, ali iz drugih vzrokov, ne odvezuje dolžnosti zglasiti se.

Zglašati se je moči ali pismeno ali ustno.

Pismene zglasitve se morajo opraviti tako, da se vpošljeta občini dva v vseh razpredelkih z razločno pisavo popolno in resnično izpolnjena zglasilna obrazca. Zglasilni obrazci se dobivajo brezplačno v mestnem vojaškem uradu v „Mestnem domu“. Zglasila se vpošljajo v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, poštine prosto.

Zglasilni obrazci so tako urejeni, da se lahko, skupaj zloženi in naslovljeni, oddajo na pošto, ne da bi se uporabil poseben ovitek.

Ustne zglasitve vpisuje občina v oba zglasilna obrazca.

Zglasitve, ki se podajo po kakem posredniku, ne odvezujejo zglasilnega zavezanca odgovornosti za izpolnjevanje naložene mu dolžnosti.

Zglasilnim zavezancem, ki predpisane zglasitve ne podajo pravočasno ali ki jo podajo v bistvenih točkah nepopolno, se lahko naloži do 50 K denarne kazni. Vojaški taksi zavezane osebe, ki v svojih zglasilih vedoma kaj zamolče ali se zakrivijo neresničnih napovedi, zapadejo — ako dejanje ne osnuje učina kaznivega dejanja, ki se naj kaznuje po občem kazenskem zakonu — denarnim kaznim do 500 K, če so dane posebne obtežilne okolnosti, do 1000 K. Naložene denarne kazni se izpremene v zaporne kazni, ako se ne dado izterjati.

Vrhutega je tedaj, če se zglasitev ni podala pravočasno ali če se je podala nepopolno, političnemu oblastvu dano na voljo na podstavi znanih podatkov ali pa takih, ki se poizvedó uradoma, brez obotavljanja prirediti vojaško takso.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 11. novembra 1910.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik

Laschan l. r.

3392

ZIMSKO PERILO

za gospe, dame in otroke, bluze, spodnja krila, hišne halje, nočne čevlje, vse v največji izbiri in najboljši kakovosti v modni in športni trgovini

P. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

3012